

לאלתר?! ורמינהי ממה ששנינו בברייתא:

אין בערכין ובפדיון הבן ובנזירות ובפטר חמור פחות משלשים, כלומר, אין מעריכין כלל מי שהוא פחות משלשים יום, (18) ואין פודין את הבן קודם שיהיה בן שלשים יום, ואין יכול אדם לקבל עליו נזירות פחות משלשים יום, (19) ואין פודין את פטר החמור קודם הגיעו לשלשים יום —

ומוסיפין בכל אלו עד עולם, כלומר, מעריכין כל אדם בכל גיל שיהא, ופודין את הבן משלשים יום ועד עולם ואף שמאחר זמן הפדיון אינו צריך להוסיף יותר, ויכול אדם לקבל עליו נזירות כמה שירצה, ופודה את פטר חמורו בשה אפילו אם איחר פדיונו הרבה, ואין צריך להוסיף בפדיונו — (20)

הרי למדנו שאין פדיון לפטר חמור קודם שלשים יום, שלא כמבואר בברייתא דלעיל שפדיון פטר חמור הוא לאלתר?!?

אמר תירץ רב נחמן:

זו ששנינו בברייתא הראשונה: "ופדיון פטר חמור לאלתר", אין הכוונה שחייב הוא

בפדיון מיד, אלא לומר שאם פדאו בתוך שלשים יום הרי הוא פדוי, אבל עיקר מצות פדייה לא קיים. (21)

ומקשינן על פירוש זה: **מכלל**, אם כן נלמד מכאן **רבנו אם פדאו** בתוך שלשים אינו פדוי, שהרי שנינו: פדיון הבן אחר שלשים ופדיון פטר חמור לאלתר, והיות ולאלתר דפטר חמור היינו שפדיונו פדוי בדיעבד לאלתר, ממילא משמע שבפדיון הבן אינו פדוי אפילו בדיעבד עד אחר שלשים יום —

והאיתמר לקמן מט א:

הפודה את בנו בתוך שלשים יום, רב אמר: בנו פדוי [ונחלק בזה על שמואל שאמר: אין בנו פדוי], ואם כדברין, תיקשי לרב האומר בנו פדוי?!?

ומשנינן: **לאו איתמר עלה**, האם לא למדנו בענין אותה מחלוקת דרב ושמואל: **אמר רבא: דכולי עלמא** — בין לרב ובין לשמואל — אם אמר אבי הבכור "מעבשיו יחול הפדיון" אין בנו פדוי, ולא נחלקו אלא כשאמר "לאחר שלשים יום יחול הפדיון", ונתעכלו המעות ואינם בעין ברשות כהן

לפחות מבן חודש.

19. סתם נזירות שלשים יום, כדכתיב [במדבר ו ה]: "קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו", "יהיה" בגימטריא שלשים הוו, רש"י.

20. נתבאר על פי רש"י. [וצריך ביאור מה הוא לשון "ומוסיפין", גבי פדיון הבן ופטר חמור! ?].

21. הנה לעיל [י ב] תניא: "תפדה תפדה" תפדה מיד, ואילו כאן מבואר שלכתחילה צריך

פדיון הבן "ומוסיפין" — אחר שלשים — עד עולם", וביאר רש"י, שאף אם איחר תשלומיו אינו מוסיף יותר משום איחורו. ולפי זה יש לומר שכוונת הברייתא כאן היא: תשלום פדיון הבן לעולם הוא כפי התשלום שהיה לו לשלם בפדיון הבן לאחר שלשים שהוא תחילת זמן הפדיון, ובפטר חמור לאלתר שהוא זמן הפדיון, ואיחור הזמן אין מוסיף בתשלום, ולפי זה ענין אחד הוא עם "הערכין נערכין בשעתן".]

18. שהרי בפרשת ערכין לא נתנה תורה קצבה